

СХВАЛЕНО

Рішенням педагогічної ради

від 31.08 2022 р. № 1

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник ліцею

Галак Р. В.

**Освітня програма
Маршинецького ліцею
Новоселицької міської ради
Чернівецького району
Чернівецької області
на 2022/2023 навчальний рік**

УКРАЇНА

Новоселицька міська рада Чернівецького району Чернівецької області

Комунальна установа

«Центр професійного розвитку педагогічних працівників»

Новоселицької міської ради Чернівецького району Чернівецької області

вул.Центральна, 47, м.Новоселиця, Чернівецька обл., 60300,
51092, scrppr.nov@gmail.com, <https://n-scrppr.com>, код ЄДРПОУ 43801520

№ 48.4/2023 № 48

На № _____

Директору

Маршинецького ліцею

Р.В.Галак

**Про результати експертизи
Освітніх програм
Маршинецького ліцею
на 2022/2023 н.р.**

На виконання Вашого запиту від 30.08.2022 року, щодо консультування з питань розробки шкільної документації КУ «Центр ПРПП» здійснено експертизу освітніх програм Маршинецького ліцею на 2022/2023 н.р.

Представлені програми відповідають чинній нормативно-правовій базі в галузі освіти, містить інформацію щодо загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання здобувачів освіти.

В програмах наведено вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою, перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей та/або предметів, дисциплін тощо, логічну послідовність їх вивчення.

Програмами визначено форми організації освітнього процесу, описано інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти, наведено інші освітні компоненти, що сприяють якісній реалізації програми, її ефективній інтеграції в освітній процес, успішному досягненню результатів виховання здобувачами освіти.

Враховуючи вищезазначене КУ «Центр ПРПП» рекомендує:

1. педагогічній раді Маршинецького ліцею розглянути та схвалити освітні програми на 2022/2023 н.р.;
2. адміністрації закладу забезпечити оприлюднення освітніх програм Маршинецького ліцею на 2022/2023н.р. на офіційному сайті закладу освіти.

Директор КУ «Центр ПРПП»

Сергій ВЛАСОВ

Пояснювальна записка

Освітня програма Маршинецького ліцею на 2022/2023 навчальний рік розроблена згідно з Конституцією України (ст. 53), на виконання Законів України «Про освіту» (ст. 33), «Про загальну середню освіту» (ст. 11), рекомендацій Міністерства освіти і науки України, Державної служби якості освіти України, Стратегії розвитку, Статуту Маршинецького ліцею та відповідно до основних вимог нормативних документів:

- Розпорядження № 988 Концепції Нової української школи та Розпорядження Кабінету Міністрів України № 903-р від 13.12.2017 «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»
- Постанови Кабінету міністрів України від 24.07.2019 №688 «Про внесення змін до Державного стандарту базової середньої освіти»
- Постанови Кабінету міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти»
- Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ №538 від 07.08.2013 р.)
- Наказу МОН України від 08.10.2019 №1272 «Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1-2 клас»
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273. «Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3- 4 клас.»
- Наказу МОН України від 13.07.2021 №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»
- Наказу МОН України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»
- Наказу МОН України від 20.04.2018 №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»
- Наказу МОН України від 28.11.2019 №1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»
- Наказу МОН України від 01 квітня 2022 року № 289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти»
- Наказу МОН України від 13.04.2011 №329 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»
- Наказу МОН України від 16.04.2018 №367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»

- Наказу МОН України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06 березня 2002 р. за № 229/6517 «Про затвердження нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах, а також
- Листа МОН України №1/9-322 від 18.05.2018 «Роз'яснення щодо порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у ЗНЗ в умовах повної або часткової інтеграції різних освітніх галузей»
- Наказ МОЗ України № 2205 від 25.09.2020 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти»

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти, подані в рамках освітніх галузей:
  - початкової освіти – додаток 1,5-7, 10;
  - базової середньої освіти – додаток 2, 3, 8, 9,11;
  - профільної середньої освіти – додаток 4, 12.
- перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовими лініями; орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в додатках 10-13; зміст навчальних програм мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України».

Мета освітньої програми:

- створення умов для всебічного розвитку людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей;
- формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей;
- виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу;
- підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

Освітню програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;

- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зарахування учнів до Маршинецького ліцею здійснюється на підставі заяви батьків, або осіб, які їх замінюють.

До ліцею для здобуття початкової освіти обов'язково зараховуються (у разі подання батьками відповідної заяви) усі діти, які проживають на території обслуговування закладу освіти (село Маршинці), є рідними братами та/або сестрами дітей, які здобувають освіту у цьому ліцеї, чи є дітьми працівників.

Ліцензований обсяг Маршинецького ліцею складає 550 учнів. У 2022/2023 навчальному році в закладі функціонуватимуть 14 класів, в яких будуть навчатися 247 учнів: у школі I ступеня – 6 класів (105 учнів), у школі II ступеня – 6 класів (106 учнів), у школі III ступеня – 2 класи (36 учнів).

Ліцеї здійснює освітній процес українською та румунською мовами за денною формою навчання в одну зміну, тривалість навчального тижня в закладі – 5 днів. Відповідно до статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» освітній процес у закладі організовується в межах навчального року, що розпочинається у День знань - 1 вересня і закінчується не пізніше 1 липня наступного року.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

I семестр – 01.09.2022 – 29.12.2022

II семестр – 16.01.2023 – 31.05.2023

Канікули:

осінні – 24.10.2022 – 30.10.2022 (7 днів);

зимові – 30.12.2022 – 15.01.2023 (17 днів);

весняні – 27.03.2023 – 02.04.2023 (7 днів).

У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) можливе застосування дистанційно-очної (змішаної) форми здобуття освіти. Можлива зміна структури навчального року. У Маршинецькому ліцеї за рішення педагогічної ради освітній процес може перейти на дистанційну форму навчання. Умовами для її організації є тимчасове здобуття освіти для осіб, які не можуть відвідувати навчальні заняття з поважних причин, та для класів, у яких перевищено епідеміологічний поріг захворюваності, і інших об'єктивних причин.

З метою забезпечення в ліцеї єдиних підходів до створення електронного освітнього середовища освітній процес під час дистанційної форми навчання організовується на доменах:

- Google Клас (GoogleClassroom) – основна освітня платформа для розміщення навчальних завдань та зворотнього зв'язку;
- Платформи «На урок», «Всеосвіта» - проведення тестувань;
- Viber, Zoom - для організації спілкування учасників освітнього процесу в режимі реального часу.

Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання може передбачати навчальні (у тому числі практичні, лабораторні) заняття, вебінари, онлайн форуми та конференції, самостійну роботу, дослідницьку, пошукову, проєктну діяльність, навчальні ігри, консультації та інші форми організації освітнього процесу.

Організація освітнього процесу має забезпечувати регулярну та змістовну взаємодію суб'єктів дистанційного навчання, з використанням форм індивідуальної та колективної навчально-пізнавальної діяльності учнів, а також здійснення ними самоконтролю під час навчання. Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних та корекційно-розвиткових занять, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації в синхронному або асинхронному режимі.

Педагогічні працівники самостійно визначають режим (синхронний або асинхронний) проведення навчальних занять. При цьому не менше 30 відсотків навчального часу, передбаченого освітньою програмою закладу освіти, забезпечується в синхронному режимі.

Для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання, зокрема дітей із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, багатодітних, малозабезпечених сімей тощо), заклад освіти забезпечує використання інших засобів комунікації, доступних для учнів за особистою заявою батьків/офіційних представників (телефонний, поштовий зв'язок тощо).

Ліцей забезпечує регулярне відстеження результатів навчання учнів, а також надання їм підтримки в освітньому процесі (за потреби).

Оцінювання результатів навчання учнів проводиться за видами оцінювання, визначеними спеціальними законами, і відповідно до критеріїв, визначених Міністерством освіти і науки України. Оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій.

Перевірка робіт учнів відбувається в термін, вказаний учителем. Якщо робота на перевірку надана невчасно, її перевірка здійснюється тільки за згодою вчителя. Вчитель має право за певними видами робіт здійснювати вибіркову перевірку надісланих учнями виконаних завдань.

Облік навчальних занять і результатів навчання учнів під час дистанційного навчання здійснюється відповідно до законодавства. Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання здійснюється з дотриманням вимог законодавства про освіту, захист персональних даних, а також санітарних правил і норм (щодо формування розкладу навчальних занять, рухової активності (фізкультхвилинок), вправ для очей, тривалості виконання завдань для самопідготовки у позанавчальний час). Дистанційне навчання організовується для учнів, які не мають медичних протипоказань до занять з комп'ютерною технікою.

Облік навчальних занять і результатів навчання під час дистанційного освітнього процесу здійснюється відповідно до законодавства (у власному журналі, свідоцтвах досягнень). За рішенням педагогічної ради для організації

дистанційного навчання може використовуватися електронний розклад занять, електронний класний журнал/щоденники(<https://nz.ua>).

Відповідно до державних стандартів початкової, базової та повної освіти визначено предмети з яких учні складатимуть державну підсумкову атестацію:

4 клас:

1. Українська мова (оцінювання результатів з української мови та читання).
2. Математика.

9 класи:

1. Українська мова.
2. Математика.
3. Один із навчальних предметів зі списку: біологія, всесвітня історія, географія, література, іноземна мова, інформатика, історія України, основи правознавства, українська література, фізика, хімія, мова національної меншини*, мова корінного народу*.

11 клас:

1. Українська мова.
2. Математика.
3. Історія України або іноземна мова*** (англійська).
4. Один із навчальних предметів зі списку: історія України, іноземна мова**, біологія, географія, фізика, хімія.

Освітня програма початкової освіти

Освітня програма 1-4 класів Маршинецького ліцею розроблена відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 24.07.2019 № 688, Типової освітньої програми Нової української школи, розробленої авторським колективом під керівництвом Савченко О.Я. та затвердженої наказом МОН України від 08.10.2019 № 1272, №1273.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі

Реалізація освітньої програми у 1-х класах розпочинається з дітьми, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося повних шість років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти за освітніми галузями

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів освіти таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (румунською) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень;

та наскрізних вмінь: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями з обов'язковими результатами навчання першого циклу, визначеними

Державним стандартом початкової освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, в освітній програмі визначено завдання, які реалізовує вчитель у рамках кожної галузі. Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах I циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Зміст навчання», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання. Освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми/тези рубрики «Зміст навчання» не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Результати навчання роблять внесок у формування ключових компетентностей учнів. Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Форми організації освітнього процесу.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі реалізуються через використання інтерактивних форм і методів навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство, квести тощо.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності: здійснюється відповідно до листа Міністерства освіти і науки України щодо вивчення у закладах загальної середньої освіти навчальних предметів у 2022/2023 навчальному році.

Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності:

Дизайн освітнього простору спрямований на розвиток дитини та мотивацію її до навчання. Навчальні приміщення ліцею сучасні, теплі, комфортні та відповідають санітарно-гігієнічним вимогам. Організація освітнього простору навчального кабінету здійснюється через такі осередки:

- осередок навчально-пізнавальної діяльності;
- змінні тематичні осередки;
- осередок для гри;
- осередок художньо-творчої діяльності;
- куточок живої природи;
- осередок відпочинку;
- дитяча класна бібліотечка;
- осередок вчителя.

Освітній простір організований так, що учитель може спостерігати за діяльністю дітей в усіх осередках, діти мають можливість безпечно переміщуватися і мати місце для зберігання особистих речей. Якість проведення навчальних занять: забезпечено відповідним кваліфікаційним рівнем педагогічних працівників, матеріально-технічною базою, навчально-методичним забезпеченням.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей):

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністрації. Упродовж навчання здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах рекомендуємо виражати вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 1-2 класах - вербальною оцінкою, у 3-4 класах – або вербальною оцінкою.

З урахуванням мети оцінювання змінено підходи до вираження оцінки. На заміну узагальненій бальній оцінці навчальних досягнень учнів з предмета вивчення/інтегрованого курсу пропонуємо використовувати вербальну оцінку окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу (освітньої галузі), яка окрім оцінювального судження про досягнення може ще називати і рівень результату навчання.

Задля уніфікації термінів та зручності їх використання в практичній діяльності пропонуємо оцінювальне судження називати вербальною оцінкою, оцінювальне судження із зазначенням рівня результату - рівневою оцінкою.

Вербальну оцінку можуть виражати як усно, так і письмово. Рекомендуємо характеризувати – процес навчання та його результати доброзичливими, лаконічними, чіткими, об'єктивними, конкретними оцінювальними судженнями. Рівень результату навчання рекомендуємо визначати з урахуванням динамічного досягнення. Пропонуємо враховувати, що оцінка буде допомагати учню/учениці усвідомлювати власні успіхи і шляхи подолання утруднень.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- **формульованого оцінювання**, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;
- **підсумкового оцінювання**, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою.

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснювати на основі **Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти** (додаток 1 до наказу МОН України № 813 від 13.07.2021). Вона дозволяє забезпечити об'єктивність і точність результату оцінювання.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти складає 2695 годин/навчальний рік: для 1-х класів – 805 годин/навчальний рік, для 2 класу – 875 годин/навчальний рік, для 3-4 класів – 910 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані Маршинецького ліцею(додаток 1).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план початкової школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна;
- математична;
- природнича;
- технологічна;
- соціальна і здоров'язберезувальна;

- громадянська та історична;
- мистецька;
- фізкультурна.

Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, а саме:

Освітня галузь	Предмети, через які реалізується
Мовно-літературна	Навчання грамоти (1 клас), українська мова (2-4 класи), читання (2 класи, літературне читання (3-4 класи), Румунська мова(1-4 класи), англійська мова (1-4 класи)
Математична	Математика (1-4 класи)
Я досліджую світ	Я досліджую світ (1-4 класи)
Мистецька	Музичне мистецтво (1-4 класи), образотворче мистецтво (1-4 класи)
Інформатична	Інформатика (2-4 клас)
Технологічна	Дизайн і технології (1 класи), інформатика (1-4 класи)
Фізкультурна	Фізична культура (1-4 класи)

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

У 1-4-х класах здійснюється поділ класів на групи при вивченні окремих предметів відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128).

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1-х класах – 35 хвилин, у 2-4-х класах 40 хвилин.

Навчальний план зорієнтований на роботу початкової школи за 5-денним навчальним тижнем.

Освітня програма базової середньої освіти

Освітня програма Маршинецького ліцею розроблена на виконання Закону України «Про освіту»; постанови Кабінету міністрів України від 24.07.2019 №688 «Про внесення змін до Державного стандарту базової середньої освіти», постанови Кабінету міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти», наказу МОН України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» наказу МОН України №405 від 20.04.2018 року «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня».

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натеper подані в рамках навчальних планів (додатки 2-3, 11);
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в додатку 11; зміст навчальних програм мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України»;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік: для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік, для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах (додатки 2-3).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка

є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану ліцею визначається самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості закладу, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення і відображається в навчальних планах.

Варіативна складова навчальних планів використовується на запровадження факультативів, курсів за вибором, індивідуальні заняття а саме:

Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації	5	6	7-А	7-Б	8	9
Курси за вибором	2	2	-	2	2	2
Діалогічне мовлення	1	1	-	1	1	1
Література рідного краю	1	1	-	1	1	1
Факультативи	-	1	1	0,5	-	1
Юний географ -краєзнавець	-	1	1	0,5	-	-
Міні-футбол	-	-	-	-	-	1

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальні плани для 5-9 класів містять усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів Типової освітньої програми.

Курси за вибором «Діалогічне мовлення» та «Література рідного краю» сприяють поглибленню й розширенню набутих учнями на уроках румунської мови та літератури знань, допомагають краще засвоїти матеріал основного курсу, удосконалювати навички аналізу різних форм мови, розширювати лінгвістичну ерудицію школярів, підвищувати рівень мовного чуття і формувати комунікативну компетенцію. При вивченні цих курсів учні розвивають творчі здібності, значно зростає роль самостійної, індивідуальної, диференційованої волі. Викладач факультативу, відбираючи дидактичний матеріал, орієнтується на сильних, філологічно обдарованих дітей. У процесі факультативних занять з'являється можливість враховувати здібності кожного та вибрати для нього індивідуальні завдання.

Метою курсу «Юний географ-краєзнавець» є формування географічного бачення сучасного світу на ґрунті полікультурної та самоосвітньої компетенцій, формування в учнів цілісного світогляду про Землю з її неперервними різноманітними географічними процесами, розширення кругозору природничих та історичних дисциплін наук в цілому (географії,

фізики, хімії, біології, історії, етнографії), виховання свідомого громадянина, патріота своєї держави.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами)

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальні плани ліцею зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

До ключових компетентностей належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає вміння:

здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм сучасної української літературної мови, типів мовної взаємодії, особливостей стилів мовлення інформаційних та художніх текстів, медіатекстів тощо;

здобувати та опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел у різних освітніх галузях і контекстах, критично осмислювати її та використовувати для комунікації в усній та письмовій формі, для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей;

відповідально, усвідомлюючи цінність української мови як мови взаємодії на всій території держави, використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає вміння:

здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм мови, особливостей основних стилів і жанрів мовлення, типів мовної взаємодії;

здобувати і опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел, критично осмислювати її, використовувати в усній та письмовій комунікації для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей;

відповідально використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження, спираючись на особливості міжкультурної комунікації та досвід комунікації державною мовою;

відповідно до ситуації ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати та обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди та переконання в усній і письмовій формі у різних особистісних і соціальних контекстах (побутових, навчальних, громадських тощо), спираючись на мовний і мовленнєвий досвід, мовні норми у спілкуванні, соціокультурні реалії та особливості міжкультурної комунікації;

3) математична компетентність, що передбачає здатність розвивати і застосовувати математичні знання та методи для розв'язання широкого спектра проблем у повсякденному житті; моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичного апарату; усвідомлення ролі математичних знань і вмінь в особистому та суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування наукового світогляду; здатність і готовність застосовувати відповідний комплекс наукових знань і методологій для пояснення світу природи; набуття досвіду дослідження природи та формулювання доказових висновків на основі отриманої інформації; розуміння змін, зумовлених людською діяльністю; відповідальність за наслідки такої діяльності;

5) інноваційність, що передбачає здатність учня реагувати на зміни та долати труднощі; відкритість до нових ідей; ініціювання змін у класі, закладі освіти, родині, громаді тощо; спроможність визначати і ставити перед собою цілі, мотивувати себе та розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб навчатися і досягати успіхів;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення екологічних основ природокористування, необхідності охорони природи, дотримання правил поведінки на природі, ощадливого використання природних ресурсів, розуміння контексту і взаємозв'язку господарської діяльності і важливості збереження природи для забезпечення сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає впевнене, критичне і відповідальне використання цифрових технологій для власного розвитку і спілкування; здатність безпечно застосовувати інформаційно-комунікаційні засоби в навчанні та інших життєвих ситуаціях, дотримуючись принципів академічної доброчесності;

8) навчання впродовж життя, що передбачає здатність визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, знаходити можливості для навчання і саморозвитку; спроможність навчатися і працювати в колективі та самостійно, організовувати своє навчання, оцінювати його, ділитися його результатами з іншими, шукати підтримки, коли вона потрібна;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:

спроможність діяти як відповідальний громадянин, брати участь у громадському та суспільному житті, зокрема закладу освіти і класу, спираючись на розуміння загальнолюдських і суспільних цінностей, соціальних, правових, економічних і політичних принципів, ідей сталого розвитку суспільства, співіснування людей та спільнот у глобальному світі, критичне осмислення основних подій національної, європейської та світової історії, усвідомлення їх впливу на світогляд громадянина та його самоідентифікацію;

виявлення поваги до інших, толерантність, уміння конструктивно співпрацювати, співпереживати, долати стрес і діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації; дбайливе ставлення до особистого, соціального здоров'я, усвідомлення особистих відчуттів і почуттів, здатність дослухатися до внутрішніх потреб; дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки та спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах та ґрунтуються на спільних моральних цінностях; спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності;

10) культурна компетентність, що передбачає наявність стійкого інтересу до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу, шанобливого ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин, інших держав і народів; здатність розуміти і цінувати творчі способи вираження та передачі ідей у різних культурах через різні види мистецтва та інші культурні форми; прагнення до розвитку і вираження власних ідей, почуттів засобами культури і мистецтва;

11) підприємливість і фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, створювати цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності; здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою; уміння розв'язувати проблеми; готовність брати відповідальність за прийняті рішення; здатність працювати в команді для планування і реалізації проектів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність, тощо.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і

фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

- *Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:* організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- курси за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в

	<p>учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності.</p> <p>Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я.</p> <p>Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес

учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

***Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття
базової середньої освіти.***

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання.

Перелік освітніх галузей.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мовно-літературна
- Громадянська та історична
- Математична
- Природнича
- Мистецька
- Інформатична
- Технологічна
- Соціальна і здоров'язбережувальна
- Фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Спираючись на модельні навчальні програми, вчителі Маршинецького ліцею розробляють навчальні програми предметів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами. Формування змісту навчальних предметів може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей, однієї освітньої галузі або її окремих складників.

Навчальні програми, що розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

За потреби ліцей може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у ліцеї. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою, затверджується його керівником та підписується батьками.

З метою належної організації освітнього процесу в Маршинецькому ліцеї формуються класи та групи інклюзивні.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті

компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму.

Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. *Оглядова екскурсія* припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує *навчально-практичне заняття*. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу. Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності: здійснюється відповідно до навчальних програм, підручників, посібників, рекомендованих МОН України. Перелік навчальних програм наведено у додатку у

відповідності до Типової освітньої програми(наказу МОН України від 19.02.2021 № 235 та наказ МОН №405 від 20.04.2018).

Якість проведення навчальних занять:

- Використання новітніх досягнень науки, інновації педагогічної практики, побудова уроків на основі закономірностей освітнього процесу.
- Реалізація на уроці в оптимальному співвідношенні всіх дидактичних принципів і правил.
- Забезпечення належних умов для продуктивної пізнавальної діяльності учнів з урахуванням їх інтересів, нахилів і потреб.
- Установлення усвідомлюваних учнями міжпредметних зв'язків.
- Зв'язок з раніше набутими знаннями й уміннями, опора на досягнутий рівень розвитку учнів.
- Мотивація й активізація розвитку всіх сфер особистості.
- Логічність та емоційність усіх етапів освітньої діяльності.
- Ефективне використання педагогічних засобів.
- Зв'язок з життям, педагогічною діяльністю, особистим досвідом учнів.
- Формування практично необхідних знань, умінь, навичок, раціональних прийомів мислення й діяльності.
- Формування вміння вчитися, потреби постійно поповнювати обсяг знань.
- Ретельна діагностика, прогнозування, проектування і планування кожного уроку.

Широке використання ефективних форм і методів в роботі.

«Піраміда навченості учнів»:

- лекція-монолог - 5 %;
- читання (самостійне) - 10 %;
- аудіо-відеонавчання - 20 %;
- показ (демонстрація) - 15 %;
- дискусійна група (обговорення навчального матеріалу в малій групі) - 15%;
- практика у процесі діяльності - 26 %;
- навчання інших (дитина навчає дитину) - 9%.

Опис інструментарію оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень учнів 5 класу, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти.(Наказ Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2022 р. №289)

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом. Встановлення відповідності між вимогами до результатів

навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне.

За рішенням педагогічної ради (за потреби) заклад освіти може визначити адаптаційний період впродовж якого не здійснюється поточне та тематичне оцінювання.

Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку. Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюють відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких основних форм та способів:

- усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
- письмової, у тому числі графічної (зокрема шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами тощо);
- цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі);
- практичної (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами тощо).

У рамках академічної свободи педагогічні працівники здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

Свідоцтво досягнень відображає результати навчальних досягнень учня/учениці 5 класу з переліку предметів та інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою ліцею.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання, окрім рівневого або бального може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

Основною ланкою в системі контролю у закладах загальної середньої освіти є поточний контроль, що проводиться систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання.

Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, тести, тощо спрямовані на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною

роботою класу. Також звертаємо увагу на важливість урахування мотиваційно-стимулюючої функції поточного оцінювання.

Тематичне оцінювання пропонується здійснювати на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета.

Семестрове оцінювання може здійснюватися за результатами контролю груп загальних результатів відображених у Свідоцтві досягнень. Семестровий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями раніше. Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу, розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання. Звертаємо увагу, що Семестровий контроль може бути комплексним, проводиться у формі тестування тощо. Фіксація записів тематичного та семестрового оцінювання проводиться в окремій колонці без дати. Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів.

Річне оцінювання здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри. Окремі види контрольних робіт, як правило, не проводяться.

Оцінювання навчальних досягнень учнів 6-9 класів відбувається за 12-бальною системою відповідно до Критерій оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 05.05.2008 року № 371, та Критерій оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.04.2011 року № 329. Критерії, що розробляються вчителями спільно з учнями для оцінювання різних видів завдань, для різних занять або навчальних тем розміщуються в навчальних кабінетах або ж оголошуються перед початком виконанням робіт. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з усіх предметів розміщені на офіційному сайті ліцею.

Моніторинг системи оцінювання здобувачів освіти

1. Надання педагогічними працівниками інформації про критерії, правила та процедури оцінювання навчальних досягнень учнів.
2. Сприяння системі оцінювання в закладі освіти реалізації компетентнісного підходу до навчання.
3. Сприйняття здобувачами освіти оцінювання результатів навчання як справедливого і об'єктивного.
4. Застосування внутрішнього моніторингу, що передбачає систематичне відстеження та коригування результатів навчання кожного здобувача освіти.
5. Упровадження системи формувального оцінювання

6. Формування у здобувачів освіти відповідального ставлення до результатів навчання.
7. Забезпечення самооцінювання та взаємооцінювання здобувачів освіти

Освітня програма Маршинецького ліцею передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма профільної середньої освіти

Освітня програма Маршинецького ліцею для 10 - 11 -х класів розроблена на виконання Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» та наказу МОН України №1493 від 28.11.2019 року «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня».

Освітня програма профільної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натеper подані в рамках навчальних планів (додаток 5);
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в додатку 11; обраний зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України»;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11 класів – 2660 годин/навчальний рік (для 10 класу – 1330 годин/навчальний рік, для 11 класу – 1330 годин/навчальний рік.). Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані ліцею.

Навчальний план для 10-11 класів розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2022 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів, а також передбачає години на факультативи.

Маршинецьким ліцеєм для складання власного навчального плану обрано таблиці 2 та 3 Типової освітньої програми для організації освітнього процесу.

Навчальні години навчального плану призначено для забезпечення профільного спрямування навчання в старшій школі. Профіль навчання сформовано закладом освіти з урахуванням можливостей забезпечити якісну його реалізацію.

З метою реалізації в старшій школі профільної середньої освіти в ліцеї у 2022/2023 н.р. будуть сформовані два класи(10 та 11) з вивченням профільних предметів українська мова та література.

У процесі складання навчального плану ураховано, що:

- профіль навчання передбачає можливість вивчення профільних предметів з різних освітніх галузей;
- кількість годин для вивчення профільного предмета складається з кількості годин, відведених навчальним планом закладу освіти на вивчення відповідних базових предметів, і кількості годин, передбачених на профільні предмети;
- залишок навчальних годин, передбачених на вивчення профільних предметів, заклад освіти використав їх для збільшення кількості годин на вивчення базових предметів.

Вивчення базового предмета «Фізика і астрономія» у 10 та 11 класах буде здійснюватися як два окремі предмети – «Фізика» (за програмою авторського колективу під керівництвом Локтєва В.М.), «Астрономія» (за програмою авторського колективу під керівництвом Яцківа Я.Я.). Розподіл годин між предметами здійснюватиметься відповідно до навчальних програм. У 10 класі вивчатиметься предмет «Фізика», в 11 класі – окремо «Фізика» та «Асторномія».

Варіативна складова навчальних планів використовується на підсилення предметів інваріантної складової:

Підсилення предметів інваріантної складової	10	11
Геометрія	-	1
Історія України	0,3	0,3
Захист України	0,3	0,3

Запровадження факультативів, курсів за вибором, індивідуальні заняття а саме:

Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації	10	11
Орфоепія і орфографія румунської мови	1	1
Література рідного краю(рум)	1	1

Рішення про розподіл годин для формування відповідного профілю навчання прийнято навчально-виховним комплексом, враховуючи освітні потреби учнів, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу тощо.

Очікувані результати навчання (компетентності) здобувачів освіти подано за змістовими лініями, окресленими у Державному стандарті загальної середньої освіти, які має реалізувати вчитель паралельно у рамках кожної освітньої галузі та відповідно обов'язковим результатам навчання.

До ключових компетентностей належить вміння вчитися, спілкуватися державною, рідною та іноземними мовами, математична і базові компетентності в галузі природознавства і техніки, інформаційно-комунікаційна, соціальна, громадянська, загальнокультурна, підприємницька і здоров'язберезувальна компетентності, а до предметних (галузевих) - комунікативна, літературна, мистецька, міжпредметна естетична, природничо-наукова і математична, проектно-технологічна та інформаційно-комунікаційна, суспільствознавча, історична і здоров'язберезувальна компетентності.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття середньої освіти.

Загальна середня освіта здобувається після здобуття базової освіти.

Учні, які здобули базову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочати здобуття загальної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття загальну середню освіту за інших умов.

Перелік освітніх галузей

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

1. Мова і література
2. Суспільствознавство
3. Мистецтво
4. Математика
5. Природознавство
6. Технології
7. Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Для кожної освітньої галузі визначено мету та загальні результати навчання здобувачів освіти в цілому. За ними впорядковано обов'язкові результати навчання здобувачів освіти.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Організація освітнього процесу здійснюється відповідно до нових форм і методів сучасної освіти. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку. Пошук інновацій зосереджений на проведенні нестандартних уроків.

Типи уроків:

- урок формування компетентностей;
- урок розвитку компетентностей;
- урок перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- урок корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу в закладі освіти є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, квести, інтерактивні уроки, уроки з використанням інтегративних, проектних технологій, технологій розвитку критичного мислення.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті

компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму.

Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу. Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності: здійснюється відповідно до навчальних програм, підручників, посібників, рекомендованих МОН України. Перелік навчальних програм наведено у додатку у відповідності до Типової освітньої програми/наказ МОН від 23.10.2017 №

1407 та від 24.11.2017 № 1539; листа Міністерства освіти і науки України від щодо вивчення у закладах загальної середньої освіти навчальних предметів у 2021/2022 навчальному році».

Якість проведення навчальних занять:

- Використання новітніх досягнень науки, інновації педагогічної практики, побудова уроків на основі закономірностей освітнього процесу.
- Реалізація на уроці в оптимальному співвідношенні всіх дидактичних принципів і правил.
- Забезпечення належних умов для продуктивної пізнавальної діяльності учнів з урахуванням їх інтересів, нахилів і потреб.
- Установлення усвідомлюваних учнями міжпредметних зв'язків.
- Зв'язок з раніше набутими знаннями й уміннями, опора на досягнутий рівень розвитку учнів.
- Мотивація й активізація розвитку всіх сфер особистості.
- Логічність та емоційність усіх етапів освітньої діяльності.
- Ефективне використання педагогічних засобів.
- Зв'язок з життям, педагогічною діяльністю, особистим досвідом учнів.
- Формування практично необхідних знань, умінь, навичок, раціональних прийомів мислення й діяльності.
- Формування вміння вчитися, потреби постійно поповнювати обсяг знань.
- Ретельна діагностика, прогнозування, проектування і планування кожного уроку.

Широке використання ефективних форм і методів в роботі.

«Піраміда навченості учнів»:

- лекція-монолог - 5 %;
- читання (самостійне) - 10 %;
- аудіо-відеонавчання - 20 %;
- показ (демонстрація) - 15 %;
- дискусійна група (обговорення навчального матеріалу в малій групі) - 15%;
- практика у процесі діяльності - 26 %;
- навчання інших (дитина навчає дитину) - 9%.

Оцінювання навчальних досягнень учнів 10-11 класів відбувається за 12-бальною системою відповідно до Критерій оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 05.05.2008 року № 371, та Критерій оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.04.2011 року № 329. Критерії, що розробляються вчителями спільно з учнями для оцінювання різних видів завдань, для різних

занять або навчальних тем розміщуються в навчальних кабінетах або ж оголошуються перед початком виконанням робіт. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з усіх предметів розміщені на офіційному сайті ліцею.

Моніторинг системи оцінювання здобувачів освіти

1. Надання педагогічними працівниками інформації про критерії, правила та процедури оцінювання навчальних досягнень учнів.
  2. Сприяння системі оцінювання в закладі освіти реалізації компетентнісного підходу до навчання.
  3. Сприйняття здобувачами освіти оцінювання результатів навчання як справедливого і об'єктивного.
  4. Застосування внутрішнього моніторингу, що передбачає систематичне відстеження та коригування результатів навчання кожного здобувача освіти.
  5. Упровадження системи формувального оцінювання
  6. Формування у здобувачів освіти відповідального ставлення до результатів навчання.
  7. Забезпечення самооцінювання та взаємооцінювання здобувачів освіти
- Освітня програма Маршинецького ліцею передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Організація інклюзивного та індивідуального навчання

Освітні програми Маршинецького ліцею для дітей з особливими освітніми потребами розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Норми законів реалізуються через постанови Кабінету Міністрів, зокрема:

- «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» (від 15 вересня 2021 р. № 957, зі змінами № 483 від 26.04.2022);
- «Про затвердження Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти» (від 12.01.2016 № 8, зі змінами 10.02.2021 № 160)

Освітні програми для дітей ліцею з особливими освітніми потребами окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами.

Освітні програми визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, який поданий в рамках навчальних планів (додатки 5-9). Відповідно до особливостей психофізичного розвитку дітей та мови навчання передбачено окремі варіанти навчальних планів;
- очікувані результати навчання здобувачів освіти, пропонований зміст навчальних предметів, які мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» та розміщені на офіційному веб-сайті МОН подано в переліку комплектів, навчальних програм для дітей з особливими освітніми потребами у додатку 13; перелік корекційно-розвиткових програм, які мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» та розміщені на офіційному веб-сайті МОН подано в додатку 13;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Вимоги до дітей з особливими освітніми потребами, котрі розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Предметні компетентності для дітей з різним рівнем інтелектуальних труднощів мають диференційований характер (для дітей з легким та помірним ступенем). Зміст навчання добирається індивідуально, у відповідності до пізнавальних можливостей.

Актуальним питанням сьогодення є розроблення інноваційних стратегій навчання школярів з інтелектуальними порушеннями, підготовка їх до

самостійної життєдіяльності та формування життєвої компетентності для успішної подальшої соціальної адаптації.

В умовах запровадження концепції Нової української школи виникає потреба в зміні освітніх пріоритетів щодо корекційного навчання дітей з інтелектуальними порушеннями. Важливе місце в навчальному процесі займає корекційно-розвиткова модель навчання, яка забезпечує школярів необхідними комплексними знаннями, вміннями та навичками. Провідним підходом у концепції Нової української школи є компетентнісний підхід, спрямований на оновлення змісту освіти, заснованого на формування необхідних життєвих компетентностей.

Компетентнісний підхід визначає спрямованість освітнього процесу на досягнення результатів, якими є ієрархічно підпорядковані компетентності учнів, як ключові, предметні та життєва.

Життєва компетентність, як здатність дитини з порушеннями інтелектуального розвитку у процесі інтегрування у соціальне оточення цілісно реалізовувати на практиці знання, досвід і цінності, набуті у процесі корекційного навчання, набуває інтегративного значення в реалізації оновленого змісту освіти дітей з особливостями психофізичного розвитку.

Реалізація корекційно-розвивальних завдань у процесі навчання осіб із порушеннями інтелектуального розвитку полягає в особистісному розвитку школярів, активізації їхньої пізнавальної діяльності та створенні позитивної мотивації учнів до навчання, розвитку мовлення та комунікативної діяльності, сприянні розумовому, моральному, фізичному, соціокультурному та естетичному розвитку особистості; формуванні вміння вчитися.

Метою початкової освіти дітей з особливими освітніми потребами є особистісне становлення учнів, розвиток їхніх пізнавальних здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, пізнавальної активності, що забезпечують їхню готовність до життя в демократичному суспільстві.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- корекційно-розвивальної спрямованості навчання;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;

- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у школярів таких ключових компетентностей:

- володіння державною мовою; що передбачає елементарні уміння та навички (в межах мовленнєвих можливостей) усно і письмово висловлювати свої думки, усвідомлення ролі мови для спілкування та культурного самовираження;

- можливість спілкуватися рідною мовою (в межах пізнавальних можливостей), що передбачає використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади;

- математична компетентність, що передбачає застосування (в межах пізнавальних можливостей) математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

- компетентності у галузі природничих наук, що передбачають формування пізнавального досвіду, прагнення самотійно чи в групі спостерігати та досліджувати, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

- соціально-трудової компетентності, що передбачає формування трудових умінь та навичок, що забезпечують подальшу здатність до успішного опанування основ професійно-трудової діяльності, набуття навичок практичної життєдіяльності;

- екологічна компетентність, що передбачає сформованість уявлень щодо екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання та збереження природних ресурсів;

- інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування елементарними основами цифрової грамотності для розвитку і спілкування, можливість безпечного використання інформаційно- комунікаційних засобів у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

- навчання впродовж життя, що передбачає опанування життєво необхідними базовими уміннями і навичками, що сприятимуть подальшій соціальній адаптації та інтеграції в суспільство;

- громадянські та соціальні компетентності, що передбачає уміння діяти (в межах своїх можливостей) в життєвих ситуаціях, ідентифікувати себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я та здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

- культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтва) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості, формування навичок культури поведінки в соціумі;

- основи фінансової грамотності, що передбачає формування уявлень про грошові одиниці, необхідні для здійснення та організації побутової життєдіяльності, залучення до сфери соціально-побутової та елементарної економічної діяльності.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі зміни: спілкуватися, взаємодіяти та співпрацювати з дорослим та однолітками, сприймати інструкції та навчальні завдання, керувати емоціями, регулювати власну поведінку.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм рекомендується використовувати внутрішньо-предметні та міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Наскрізнi лiнii є соціально значимими над предметними темами, які допомагають формуванню у здобувачів освіти уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних життєвих ситуаціях.

Навчання з наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища - зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети - виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в здобувачів освіти соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формування критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини.
Громадянська відповідальність	Сприятиме формуванню відповідального громадянина, що розуміє принципи та механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія засвоюється переважно через колективну діяльність, яка поєднує окремі предмети між собою та розвиває у здобувачів освіти готовність

Здоров'я і безпека	<p>до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати у здобувачів освіти якомога більше позитивних емоцій, а її зміст - бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, наполегливості та чесності. Приклад вчителя є важливим у формуванні толерантного ставлення один до одного, незалежного від рівня навчальних досягнень та особливостей психофізичного розвитку.</p> <p>Завданням наскрізної лінії є становлення здобувача освіти як свідомого громадянина, здатного вести здоровий спосіб життя та формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку та охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів транспортних засобів).</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння здобувачами освіти практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, заощадження, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Реалізується через розв'язування практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані спеціальних закладів загальної середньої освіти I, II ступенів для дітей з особливими освітніми потребами (далі - навчальний план).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти. Навчальні плани передбачають реалізацію освітніх галузей навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. Навчальні плани містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації.

Інваріантна складова навчальних планів для дітей з особливими освітніми потребами обов'язково включає години корекційно-розвиткових занять, спрямованих на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, а саме:

- розвиток зорового або слухового сприймання, мовлення, пізнавальної діяльності;
- психофізичний, соціально-комунікативний розвиток дітей з особливими потребами;
- розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей шляхом взаємодії з навколишнім середовищем з урахуванням наявних знань, умінь і навичок комунікативної діяльності і творчості;

- формування компенсаційних способів діяльності як важливої умови підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання у закладі освіти;
- створення умов для соціальної реабілітації та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їх самостійності та життєво важливих компетенцій.

Зміст корекційно-розвиткової роботи визначається з урахуванням особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, мети, завдань та напрямів такої роботи.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з інтелектуальними труднощами (II та III рівня підтримки)

Мета: формування пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, позитивних характеристик особистості, мовлення, психомоторного розвитку.

Основними завданнями корекційно-розвиткових занять є:

1. Цілеспрямоване формування пізнавальної діяльності: розвиток сенсорноперцептивної діяльності та формування еталонних уявлень; формування мисленнєвої діяльності у взаємозв'язку з мовленнєвим розвитком; розвиток розумових здібностей шляхом опанування дій заміщення та наочного моделювання в різних видах діяльності (навчальна, предметно-практична); розвиток творчих здібностей.
2. Формування навчальної та предметно-практичної діяльності (мотиваційного, орієнтовно-операційного і регуляційного компонентів): цілеспрямоване формування навчальної діяльності: зміня програмувати, контролювати, регулювати й оцінювати результати виконання завдань; всебічний розвиток предметно-практичної діяльності.
3. Корекційний розвиток емоційно-вольової сфери: формування здатності до вольових зусиль, довільної регуляції поведінки; подолання вже сформованих негативних якостей особистості; попередження й усунення афективних, негативних відхилень у поведінці.
4. Розвиток мовлення. Розвиток усного мовлення шляхом корекції порушень звуковимови, одночасно з формуванням фонематичних процесів; розвиток лексики й граматичного ладу мовлення; розширення активного та пасивного словникового запасу, уявлень про довілля у процесі мовленнєвої й пізнавальної діяльності; формування управління й узгодження слів у реченні, зв'язного мовлення; ініціацію контакту, взаємодію та підтримування спілкування зі значущими дорослими та однолітками. Формування писемного мовлення у процесі; розвитку фонематичного, складового аналізу й синтезу; становлення синтетичних прийомів поскладового читання; формування мотивації оволодіння графічним зображенням букв й розвиток смислового програмування письмового висловлювання; формування мовних операцій.
5. Розвиток психомоторики. Формування рухових вмінь та навичок; розвиток

координації рухів, спритності, сили, витривалості; розвиток відчуття ритму; розвиток правильної постави, ходи, грації, рухів; розвиток загальної та дрібної моторики; розвиток моторних функцій і дихання.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: розвиток мовлення, ритміка, корекція розвитку.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з інтелектуальними труднощами (IV рівня підтримки)

Мета: психосоціальний розвиток та корекція психофізичних порушень дітей з інтелектуальними порушеннями.

Основними завданнями корекційно-розвиткових занять є:

1. Формування особистісних якостей дитини, розвиток і корекція всіх психічних процесів, сприяння психологічній адаптації та соціальної реабілітації дітей.
2. Розвиток та подолання порушень усного та писемного мовлення.
3. Корекція та розвиток рухових порушень та недоліків фізичного розвитку, формування вмінь диференціювати рухи відповідно до ступеня мускульних навантажень, темпу рухів, підпорядкування рухів музиці.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: корекція-розвитку, розвиток мовлення, соціально-побутове орієнтування, індивідуальна корекція порушень розвитку засобами лікувальних методик, ритміка.

Корекційно-розвиткові заняття проводять спеціалісти ІРЦ та ліцею.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу ліцею за 5-денним навчальним тижнем.

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі.

Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів. Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжапредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме:

змістово-інформаційних, операційнодіяльнісних і організаційно-методичних, їх використання посилює пізнавальний інтерес здобувачів освіти до навчання, діти набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП

Оцінювання результатів навчання дітей з особливими освітніми потребами відбувається за критеріями, визначеними в освітній програмі, або адаптованій чи модифікованій навчальній програмі. Також критерії оцінювання дитини з ООП встановлюються в індивідуальній програмі розвитку. Досягнення дитини слід переглядати щонайменше тричі на рік — у вересні, коли формується ІПР, а потім після першого та другого семестрів.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання.

Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я.

При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучають ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

Оцінювання результатів навчання учнів у закладах освіти здійснюється за системою та загальними критеріями оцінювання, затвердженими МОН, та з урахуванням індивідуального навчального плану.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру.

Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі учні навчаються способам самоконтролю, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції. Навчальні досягнення учнів у 1 - 2 - 3 - 4 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, однак у (3) 4 класі - (за рішенням педагогічної ради школи) - можливе формувальне та підсумкове (бальне оцінювання).

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо коригування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Моніторинг якості інклюзивного навчання

Постійний моніторинг виконання індивідуальних програм розвитку дітей з ООП, перегляд та актуалізація цих програм дозволяють стежити за якістю інклюзивного навчання.

Успіхи можна оцінити в контексті щорічного самооцінювання, відповідно визначивши у Положенні про внутрішню систему забезпечення якості освіти ті аспекти освітньої діяльності, які є ключовими для постійного моніторингу прогресу (наприклад, створення безбар'єрного середовища, психологічний клімат, рівень співпраці між педагогами, потреби у професійному розвитку педагогів, які працюють в інклюзивному класі та ін.). Систематичне вивчення ситуації у визначених ключових точках дасть можливість спільно з колективом та батьківською спільнотою оцінювати поступ до інклюзії, а також визначати, що саме потребує втручання і підтримки та які сильні сторони є у ліцеї на цьому шляху.

Освітні програми ліцею передбачають досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

**Робочий навчальний план
Маршинецького ліцею
для 1-4 класів на 2022/2023 навчальний рік**

*(для 1, 2-Б, 3 та 4-Б класів — складено за додатком 12 до Державного стандарту базового навчального плану початкової освіти для класів з українською мовою навчання представників корінних народів, національних меншин;
для 2-А та 4-А класу – складено за додатком 12 до Державного стандарту базового навчального плану початкової освіти для класів з навчанням мовою відповідного корінного народу, національних меншин)*

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах					
		1	2-А	2-Б	3	4-А	4-Б
		укр.	рум.	укр.	укр.	рум.	укр.
Мовно-літературна	Українська мова	7	5	7	7	6	7
	Румунська мова	+1	4	1+1	1+1	3+1	1+1
	Англійська мова	2	2	2	2	2	2
Математична	Математика	4	4	4	5	4	5
Я досліджую світ	природознавча	3	3	3	3	3	3
	соціальна і здоров'язберігаюча						
	Громадянська та історична						
Технологічна	Дизайн і технології	1	1	1	1	1	1
Інформатична	Інформатика	-	1	1	1	1	1
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	1
Фізкультура	Фізична культура	3	3	3	3	3	3
Усього		19+1+3	22+3	21+1+3	22+1+3	22+1+3	22+1+3
<i>Варіативний складник</i>		<i>1</i>	<i>-</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20	22	22	23	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної та варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	25	25	26	26	26
Граничний обсяг домашнього завдання		-	-	-	60 хв	60 хв	60 хв

Кількість годин на рік:

1 год на тиждень – 35

2 год на тиждень – 70

3 год на тиждень – 105

4 год на тиждень – 140

5 год на тиждень – 175

7 год на тиждень – 245

Керівник ліцею

Галак Р.В.

**Робочий навчальний план
Маршинецького ліцею
для 5 класу на 2022/2023 навчальний рік**

(для 5 класу – складено за додатком 3 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, Наказ МОН України від 19.02.2021 №235)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у 5 класі
<i>Інваріантна складова</i>		<i>укр.</i>
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Зарубіжна література	1,5
	Англійська мова	3,5
<i>Громадянська та історична</i>	Вступ до історії України та громадянської освіти	1
<i>Математика</i>	Математика	5
<i>Природничі</i>	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2
<i>Соціальна і здоров'язбережувальна</i>	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1
	Етика	0,5
<i>Інформаційна</i>	Інформатика	1,5
<i>Технологічна</i>	Технології	2
<i>Мистецтво</i>	Образотворче мистецтво	1
	Музичне мистецтво	1
<i>Фізична культура</i>	Фізична культура	3
Разом		26+3
Варіативна складова		2
Курси за вибором		2
Диалогічне мовлення		1
Література рідного краю		1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		28
Всього		28+3
Граничний обсяг домашнього завдання		60 хв.

Керівник ліцею

Галак Р.В.

**Робочий навчальний план
Маршинецького ліцею
для 6-9-х класів на 2022/2023 навчальний рік**

(для 6, 7-Б, 8 та 9 класів – складено за таблицею 1 до Типової освітньої програми, навчальний план складатиме загальної середньої освіти українською мовою;

для 7-А класу – складено за таблицею 2 до Типової освітньої програми, навчальний план складатиме загальної середньої освіти з навчання мовою корінного народу, національної меншини; Наказ МОН України №405 від 20.04.2018 р.),

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		6	7-А	7-Б	8	9
<i>Інваріантна складова</i>		укр.	рум.	укр.	укр.	укр.
Мови і література	Українська мова	3,5+0,5	2,5	2,5	2+1	2
	Українська література	2	2	2	2	2
	Румунська мова	-	2,5	-	-	-
	Література	-	2	-	-	-
	Англійська мова	3	2	3	3	3
	Зарубіжна література	2	-	2	2	2
Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	-	1
Естетична культура	Музичне мистецтво	1	1	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	1	1	-	-
	Мистецтво	-	-	-	1	1
Математика	Математика	4	-	-	-	-
	Алгебра	-	2	2	2	2
	Геометрія	-	2	2	2	2
Природо-знавство	Біологія	2	2	2	2	2
	Географія	2	2	2	2	1,5
	Фізика	-	2	2	2	3
	Хімія	-	1,5	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	2	1	1	1	1
	Інформатика	1	1	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3	3	3
Разом		26,5+0,5+3	29,5+3	28+3	28,5+1+3	30+3
<i>Варіантна складова</i>		<i>3,5</i>	<i>1</i>	<i>2,5</i>	<i>3</i>	<i>3</i>
Курси за вибором		2	-	2	2	2
Діалогічне мовлення		1	-	1	1	1
Література рідного краю		1	-	1	1	1
Факультативи		1	1	0,5	-	1
Юний географ -краєзнавець		1	1	0,5	-	-
Міні-футбол		-	-	-	-	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		31	32	32	33	33
Всього		30+3	30,5+3	30,5+3	31,5+3	33+3
Граничний обсяг домашнього завдання		90 хв.	90 хв.	90 хв.	90 хв.	90 хв.

Керівник ліцею

Галак Р.В.

**Робочий навчальний план
Маршинецького ліцею
для 10-11-х класів на 2022/2023 навчальний рік**

(складено за таблицями 2 та 3 навчального плану для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти. Наказ МОНУ № 1493 від 28.11.2019)

Навчальні предмети		Кількість годин на тиждень у класах	
<i>Інваріантна складова</i>		10 клас	11 клас
Українська мова		2+2	2+2
Українська література		2+2	2+2
Зарубіжна література		1	1
Іноземна мова (англ. мова)		2	2
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Алгебра	2	2
	Геометрія	1	1+1
Історія України		1,5+0,5	1,5+0,5
Всесвітня історія		1	1
Громадянська освіта		2	-
Біологія і екологія		2	2
Географія		1,5	1
Фізика		3	3
Астрономія		-	1
Хімія		1,5	2
Фізична культура		3	3
Захист України		1,5+0,5	1,5+0,5
Інформатика		1	1
Мистецтво		1	1
Технології		1	1
Разом		31+1+3	30+2+3
<i>Варіантна складова</i>		4	6
Факультативи:		2	2
Орфоспія і орфографія румунської мови		1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня		33	33
Всього		36	36
Граничний обсяг домашнього завдання		120 хв.	120 хв.

Керівник ліцею

Галак Р.В.

Індивідуальний навчальний план
ученці 2-А класу
Маршинецького ліцею
Турецької Євгенії Василівни
на 2022/2023 навчальний рік
(модифікований навчальний план)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у учнів
Мовно-літературна	Українська мова	2
	Румунська мова	2
Математична	Математика	2
Природничі	Я досліджую світ	2
соціальна і здоров'язберігаюча		
Громадянська та історична		
Технологічна	Дизайн і технології	1
Інформаційна		
Мистецька	Музичне мистецтво	0,5
	Образотворче мистецтво	0,5
Усього		10

Керівник ліцею

Галак Р.В.

**Індивідуальний навчальний план
учениці 2-Б класу
Маршинецького ліцею
Лунгу Ніколетти Денисівни
на 2022/2023 навчальний рік**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
Мови і літератури	Українська мова	7
	Румунська мова	2
	Англійська мова	2
Математика	Математика	4
Я досліджую світ	природозна	3
	соціальна і здоров'я зберігаюча	
	громадянська та історична	
Технології	Дизайн і технології	1
Інформаційна	Інформатика	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	3
Усього		22+3
Корекційно-розвиткові заняття (4 год)	Корекція-розвитку	2
	Розвиток мовлення	2
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		22

Керівник ліцею

Галак Р.В.

Індивідуальний навчальний план
учня 4 класу
Маршинецького ліцею
Луніка Василя Олексійовича
на 2022/2023 навчальний рік
(модифікований навчальний план)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
Мова і література	Українська мова	6
	Румунська мова	4
	Англійська мова	2
Математика	Математика	4
Я досліджую світ	природозна	3
	соціальна і здоров'я зберігаюча	
	громадянська та історична	
Технології	Дизайн і технології	1
	Інформатика	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	3
Усього		23+3
Корекційно-розвиткові заняття (5 год)	Програма Індивідуальних корекційно-розвивальних занять для дітей з порушенням інтелекту	2
	Розвиток мовлення	1
	Соціально-побутове орієнтування	1
	Індивідуальна корекція порушень розвитку засобами лікувальних методик	1
Гранично допустиме тиждне навчальне навантаження на учня		23

Керівник ліцею

Галак Р.В.

Індивідуальний навчальний план
учня 6 класу
Маршинецького ліцею
Чеуки Олексія Олексійовича
на 2022/2023 навчальний рік
(модифікований навчальний план)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у учнів
Мова і література	Українська мова і література	2
	Румунська мова	4
Математика	Математика	2
Природознавство	Природознавство	1
	Географія	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,5
Технології	Трудове навчання	2
	Інформатика	0,5
Мистецтво	Музичне мистецтво	0,5
	Образотворче мистецтво	0,5
Усього		14

Керівник ліцею

Галак Р.В.

**Індивідуальний навчальний план
учня 8 класу
Маршинецького ліцею
Українця Мирослава Юрійович
на 2022/2023 навчальний рік**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
<i>Іншіріантима система</i>		<i>укр.</i>
Мова і література	Українська мова	2
	Українська література	2
	Англійська мова	3
	Зарубіжна література	2
Суспільства-знавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
Математика	Алгебра	2
	Геометрія	2
Природа-знавство	Біологія	2
	Географія	2
	Фізика	2
	Хімія	2
Естетична культура	Мистецтво	1
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура	3
Разом		28,5+3
Корекційно-розвиткові заняття	Корекція розвитку	2
	Ритмика	2
	Розвиток мовлення	2
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		33
Всього		28,5+3+6

Керівник ліцею

Галак Р.В.

**Перелік навчальних програм
для учнів 1-4 класів Маршинецького ліцею**

№ п/п	Назва навчальної програми	Класи
1.	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1-2 клас. (Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272)	1-2
2.	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3- 4 клас. (Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273)	3-4
3.	Типова навчальна програма з української мови для ЗСО з навчанням румунською мовою	2-А, 4-А
4.	Типова навчальна програма з румунської мови для ЗСО з навчанням румунською мовою	2-А, 4-А
5.	Типова навчальна програма з румунської мови та читання для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти	1, 2
6.	Румунська мова для ЗСО з українською мовою навчання (3-4 класи)	3, 4-Б

**Перелік навчальних програм
для учнів 5-9-х класів
Маршинецького ліцею**

№ п/п	Назва навчальної програми	
	Предмет	Назва модельних програм (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
1.	Українська мова	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.).
2.	Українська літератури	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Архипова В. П., Січкач С. І., Шило С. Б.).
3.	Зарубіжна література	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В, Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.).
4.	Англійська мова	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.).
5.	Математика	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Бурда М.І., Васильєва Д.В.)
6.	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.)
7.	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Лаврентьєва І. В., Хомич О. Л.)
8.	Етика	Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пометун О.І., Ремєх Т.О., Кришмарел В.Ю.).
9.	Вступ до історії України та	Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для

	громадянської освіти	закладів загальної середньої освіти (авт. Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Майорський В. В., Піскарьова І. О., Щупак І. Я.).
10.	Інформатика	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд І. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакоцько В. В.).
11.	Технології	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ходзицька І. Ю., Горобець О. В., Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.).
12.	Образотворче мистецтво	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л. М., Просіна О. В.).
13.	Музичне мистецтво	Модельна навчальна програма «Музичне мистецтво. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ержейбет Фрінг, Діана Антал, Людвиг Гейдер, Юліанна Кіш, Лілія Корнейчук, Єлизавета Ференц)
14.	Фізична культура	«Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Дервянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)

Перелік навчальних програм для учнів 6-9-х класів
(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)

1.	Українська мова
2.	Українська література
3.	Румунська мова
4.	Румунська література
5.	Іноземні мови
6.	Зарубіжна література
7.	Історія України
8.	Всесвітня історія
9.	Основи правознавства
10.	Мистецтво
11.	Музичне мистецтво
12.	Образотворче мистецтво
13.	Математика
14.	Природознавство
15.	Біологія
16.	Географія
17.	Фізика
18.	Хімія
19.	Трудове навчання

20.	Інформатика
21.	Основи здоров'я
22.	Фізична культура
Перелік програм, за якими здійснюється вивчення предметів варіативної складової робочого навчального плану	
23.	Література рідного краю (5-11 класи). (Програма «Література рідного краю (5-11 клас)». Автор: Пушкарьова Л.С., науково-методичною радою ІППОЧО, протокол №1 від 21.03.2018 р.)
24.	Діалогічне мовлення. (Програма «Діалогічне мовлення (5-9 класи)». Автор: Ротару Л.М., схвалено вченою ІППОЧО №2 від 15.06.2018 р.)
25.	Навчальна програма з фізичної культури для закладів загальної середньої освіти. Варіативний модуль «Міні-футбол». 5-9 класи. (авт. Шаповал Є.Ю., Новік С.М., Єрмакова О.В.) Лист МОН від 18.04.2018 № 1/11-4233
26.	Програма курсу за вибором "Юний географ -краєзнавець"(авт. кол: Гаврилук В. С., Глушак Г. Я., Ілюк О. В., Клапчук О. Н., Костюк Н. М., Мельник В. П., Семків Л. В., Струх О. М., Оглоб'як С. Я., Обливаний О. В., Ткачук І. В., Федюк Б. Б., Чобан Р. Д. за заг. ред. Чобан Р. Д.) (Лист ІМЗО від 10.03.2019 № 22.1/12-Г-168)

**Перелік навчальних програм
для учнів 10 – 11 класів
Маршинецького ліцею**

(затверджені наказами МОН від 23.10.2017 № 1407 та від 24.11.2017 № 1539)

№ п/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Профільний рівень (10, 11 класи)
2.	Українська література	Профільний рівень (10, 11 класи)
3.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
4.	Англійська мова	Рівень стандарту
5.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
6.	Історія України	Рівень стандарту
7.	Всесвітня історія	Рівень стандарту
8.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
9.	Біологія і екологія	Рівень стандарту
10.	Географія	Рівень стандарту
11.	Фізика	Рівень стандарту
12.	Астрономія (авторський колектив під керівництвом Яцківа Я. Я.)	Рівень стандарту
13.	Хімія	Рівень стандарту
14.	Фізична культура	Рівень стандарту
15.	Захист України	Рівень стандарту
16.	Інформатика	Рівень стандарту
17.	Мистецтво	Рівень стандарту
18.	Технології	Рівень стандарту
Перелік програм, за якими здійснюється вивчення предметів варіативної складової робочого навчального плану		
19.	Орфоепія і орфографія румунської мови (10-11 класи). (Програма «Орфоепія і орфографія румунської мови (5-9 клас)». Автор: Попа М.К., науково-методичною радою ІППОЧО, протокол №4/380 від 19.12.2017 р.)	
20.	Література рідного краю (5-11 класи). (Програма «Література рідного краю (5-11 клас)». Автор: Пушкарьова Л.С., науково-методичною радою ІППОЧО, протокол №1 від 21.03.2018 р.):	

Зміст

1.	Пояснювальна записка	1
2.	Структура навчального року	3
3.	Освітня програма початкової освіти	6
4.	Освітня програма базової середньої освіти	12
5.	Освітня програма профільної середньої освіти	26
6.	Організація інклюзивного та індивідуального навчання	32
7.	Додаток 1. Робочий навчальний план Маршинецького ліцею для 1-4 класів на 2022/2023 навчальний рік	41
8.	Додаток 2. Робочий навчальний план Маршинецького ліцею для 5 класу на 2022/2023 навчальний рік	42
9.	Додаток 3. Робочий навчальний план Маршинецького ліцею для 6-9 класів на 2022/2023 навчальний рік	43
10.	Додаток 4. Робочий навчальний план Маршинецького ліцею для 10-11 класів на 2022/2023 навчальний рік	44
11.	Додаток 5. Індивідуальний навчальний план учениці 2-А класу Маршинецького ліцею Турецької Євгенії Василівни на 2022/2023 навчальний рік	45
12.	Додаток 6. Індивідуальний навчальний план учениці 2-Б класу Маршинецького ліцею Лунгу Ніколетти Денисівни на 2022/2023 навчальний рік	46
13.	Додаток 7. Індивідуальний навчальний план учня 4 класу Маршинецького ліцею Луніка Василя Олексійовича на 2022/2023 навчальний рік	47
14.	Додаток 8. Індивідуальний навчальний план учня 6 класу Маршинецького ліцею Чеуки Олексія Олексійовича на 2022/2023 навчальний рік	48
15.	Додаток 9. Індивідуальний навчальний план учня 8 класу Маршинецького ліцею Українця Мирослава Юрійовича на 2022/2023 навчальний рік	49
16.	Додаток 10. Перелік навчальних програм для учнів 1-4 класів Маршинецького ліцею	50
17.	Додаток 11. Перелік навчальних програм для учнів 5-9-х класів Маршинецького ліцею	51
18.	Додаток 12. Перелік навчальних програм для учнів 10-11-х класів Маршинецького ліцею	54